

AKYS-TIEDOTE

2/2025

Arabikansojen ystävyysseura ry
50 vuotta Palestiinan kansan rinnalla

جمعية الصداقة العربية الفنلندية

KIRSTI PALONEN

Palestiinan tunnustaminen ei ole palkinto

Entä nyt Palestiina? – Trumpin suunnitelman anatomiaa

UNRWA:n olemassaolo muistuttaa oikeudesta palata

Palestiinan kristityt Israelin tähtäimessä

Jokainen voi auttaa – ryhdy kummiksi

Rekolassa puhutaan arabiaa Kufir Yasiifin murteella

Syksyn Lähi-itä -kirjauutuuksia

AKYS-tiedote 2/2025

Arabikansojen ystävyysseura ry

Taina Dahlgren, pj
Sirkku Kivistö, vpj
Eero Hakanen, sihteeri

Päätoimittaja Taina Dahlgren
Taitto Asmo Koste

ISSN 0789-5054 (painettu)
ISSN 2984-6366 (verkkojulkaisu)

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät ole Arabikansojen ystävyysseuran virallisia kantoja.

Tutustu toimintaamme, liity jäseneksi:
akys.fi

AKYSin Facebook-sivut: <https://www.facebook.com/groups/386186418097/>
AKYS tiedottaa Facebook-sivut: <https://www.facebook.com/akystiedotus/>
Instagram: https://www.instagram.com/akys_yhdistys/

Jäsenmaksu/v 25 €, pienituloisille 10 €
Tilille: FI97 8000 1201 6693 56 viite 70001

Tue palestiinalaisia!

AKYSin tukitilit:

Libanonissa olevat palestiinalaispakolaiset:
kummilapsitili FI93 8000 1101 2300 02 viite 1009
päiväkotitili FI56 8000 1700 4747 46 viite 2008
vanhuskummitili FI20 8146 9710 0461 36 viite 2011

Palestiina-tukitili:

Tue Gazan terveydenhuoltoa FI95 8000 1300
9905 05 viite 3007
mobilepay 15845

Rabankeräysluvan myöntäjä: Poliisihallitus. Lupa RA/2020/1032.

Toimeenpanoalue: Koko Suomen alue Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Varat käytetään vähävaraisten palestiinalaisten tukemiseen Libanonissa, Länsirannalla ja Gazassa.

Antamalla yhteystietosi saat AKYSiltä raportteja keräyksestä ja keräysvarojen käytöstä.

Pääkirjoitus, Taina Dahlgren

Palestiinan tunnustaminen ei ole palkinto

Kansa on puhunut kahdessa mielipidemittauksessa lokakuun lopussa. Tulokset ovat yhtenevät. Palestiinan asian kannatus on Suomessa kasvanut.

Ensin tuli HS:n kysely 1091:llä, sitten EVA:n selvitys 2038 vastaajalla. Elinkeinoelämän valtuuskunnan arvo- ja asennetutkimuksen mukaan Gazan sota on näyttänyt puolelle suomalaisista julmuuden, jolla Israel on aina kohdellut palestiinalaisia. Yli puolet kansasta kannattaa Israelin eristämistä kansainvälisestä yhteistyöstä. Helsingin Sanomien kyselyn mukaan 47% kannattaa Palestiinan tunnustamista, jota puolestaan 24% vastustaa. Loput eivät tiedä mitä asiasta ajatella.

Kansa tietää tämän siitä huolimatta, että maamme päämediat ovat sodan alkua ajoista lähtien toistaneet Israelin propagandaa ja valheita. Käänte meikäläisen valtamedian uutisoinnissa tapahtui vasta, kun CNN ja BBC näyttivät esimerkkiä. Sen jälkeen päämedioiden uutisvirtaan tuli kunnolla mukaan myös palestiinalaisia huomioivaa uutisaineistoa. Tässä ei ole sinänsä mitään uutta. Näin länsimainen uutisvälitys ja media toimivat. Isot angloamerikkalaiset mediat näyttävät suunnan ja periferia seuraa.

Israel muuttuu yhä fasistisemmaksi valtioksi. Millaiset arvot on maalla, jossa kidutuksen paljastaneesta kenraalista tehdään rikollinen, kun taas kiduttajat esitetään sankareina. Samanaikaisesti Knesset äänestää Länsirannan liittämistä Israeliin ja hallitus puuhaa kuolemanrangaistusta palestiinalaisille. Israel ampuu Gazassa siviilejä joka päivä aselevosta huolimatta ja pommittaa Libanonia, samalla kun sen armeija katsoo vierestä, kun väkivaltaiset siirtokuntalaiset hakkaavat oliivisatoaan kerääviä palestiinalaisia ja tuhoavat sadot Länsirannalla. Gazassa Israel on vallannut uusia alueita ja pystyttänyt sotilaskäytävän Egyptin ja Gazan väliin jne. Tällä menolla rauhasta ei ole tietoaakaan.

Yhdysvallat antaa Israelille merkittävää tukea. Totuus saa kyytiä, kun Yhdysvallat painostaa somejättiläisiä sensuroimaan Israelia kritisoivaa aineistoa. Viimeisimpänä videopalvelu Youtube poisti lokakuun alussa kolmen palestiinalaisen ihmisoikeusjärjestön tilit ja yli 700 videota Yhdysvaltain ulkoministeriön vaatimuksesta. Se oli syyskuussa asettanut Al-Haqille, Al Mezan Center for Human Rightsille ja Palestinian Centre for Human Rightsille pakotteita. Näin yritetään poistaa näkyviltä Israelin ihmisoikeusloukkausten ja sotarikosten todistusaineisto, jolla on merkitystä Kansainvälisen tuomioistuimen ICJ:n ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen ICC:n käsi-

tellessä Israeliin ja sen johtajiin kohdistuvia syyteitä.

Suomi on YK:n äänestyksissä asettunut tukemaan ICJ:tä, mutta pysyttelee hiljaa, kun Yhdysvallat sensuroi todistusaineistoa. Muutenkin vaikuttaa siltä, että Orpon hallitus on huokaisut helpotuksesta, kun monta kiusallista päätöstä on voitu Trumpin suunnitelman varjolla sysätä tuonemmaksi. Jalkoihin ovat jääneet esimerkiksi EU:n ja Israelin assosiaatiosopimuksen osittainen tai kokonaan jäädyttäminen, ICJ:n neuvonantavan lausunnon veloitteiden toteuttaminen sekä Palestiinan valtion tunnustaminen.

Hallitus on toistamalla toistanut tukeaan kahden valtion ratkaisulle. Se on kuitenkin vain sahanahelinää niin kauan kuin vain yksi valtio tunnustetaan. Palestiinan valtion tunnustaminen ei ole palkinto, vaan kansainvälisen oikeuden normeista ja YK:n päätöslauselmista seuraava veloitte tunnustaa Palestiinan kansakunnan oikeus itsemääräämiseen ja omaan itsenäiseen valtioon, oikeuteen itse päättää omista asioistaan. Tätä oikeutta kunnioitamme myös marraskuun 29. päivänä juhlistaessamme Kansainvälistä Palestiinan kansan solidaarisuuspäivää.

Taina Dahlgren

Eduskuntatalo, 10.5.2025.

Entä nyt Palestiina?

– Trumpin suunnitelman anatomiaa

Presidentti Donald Trumpin ”rauhansuunnitelma” koskee nimellisesti Gazan vyöhykettä, mutta sen osoite oli ennen kaikkea Persianlahdella. Washingtonissa todettiin, että Israelin kontrolloimat aggressiivisuus uhkasi vaarantaa amerikkalaisten suhteita keskeisen tärkeisiin GCC-maihin (Gulf Cooperation Council, suomeksi Persianlahden arabimaiden yhteistyöneuvosto). Hyökkäys 9. syyskuuta 2025 Qatarin pääkaupunkiin Dohaan meni amerikkalaistenkin mielestä liian pitkälle.

Israel on yli puoli vuosisataa ollut Yhdysvaltain Lähi-idän politiikan vankka kulmakivi. Maiden välinen liitosuhde hakee vertaistaan kansainvälisessä politiikassa. Yhdysvallat korvasi Euroopan vallat Israelin päätukijana viimeistään John F. Kennedyn kaudella 1960-luvulla, jolloin länsimaat yksissä tuumin tukivat Israelin salaista ohjelmaa ydinaseen kehittämiseksi. Tämä tapahtui mm. Ranskan ja Saksan tuella, jälkimmäisen osalta naamioituna verovaroin rahoitetuksi meriveden suolan poistamista käsitelleeksi ”kehitysprojektiksi”.

Yhdysvallat on sitoutunut siihen, että Israelin sotilaallinen voima säilyy ylivoimaisena naapureihinsa verrattuna. Siksikin se vastustaa niin voimallisesti Iranin ydinohjelmaa ja toisaalta ydinaseettoman vyöhykkeen perustamista Lähi-itään.

Tästä huolimatta Trump teki ensimmäisen Lähi-itään suuntautuneen matkansa jälleen – kuten edelliselläkin kerralla – Israelin sijaan Persianlahden rikkaisiin öljyvaltioihin, nyt Saudi-Arabiaan, Arabiemiraatteihin ja Qatariin. Keskustelujen painopiste oli talouden megaprojekteissa. Jokainen kolmesta Trumpia isännöineestä maasta lupasi yli tuhannen miljardin dollarin sijoituksia Yhdysvaltoihin. Siinä sivussa hoidettiin myös Trumpin perheen henkilökohtaisia bisneksiä.

Arabiemiraatit on yksi neljästä arabimaasta, joka solmi jo Trumpin edellisellä kaudella nk. Abraham-sopimuksen eli solmi viralliset suhteet Israeliin. Sen sijaan keskeinen arabimaa Saudi-Arabia on varovaisempi, myös siksi, että se pitää itseään islamilaisen maailman keskipisteenä, koska Palestiinan asialla on vahvaa kannatusta maailman muslimiväestön keskuudessa. Saudit ovat toistuvasti todenneet, että maa on valmis virallisiin suhteisiin Israelin kanssa, kunhan tie itäisen Palestiinan valtion perustamiseen on varmistettu. Saudi-Arabia onkin – Ranskan kanssa – toiminut aktiivisesti kansainvälisen tuen saamiseksi Palestiinan valtion tunnustamiselle.

Pienellä Qatarilla on ollut merkittävä rooli neuvotteluratkaisun löytämiseksi Gazan sotaan. Syyt ovat moninaisia. Qatar rahoitti pitkään Ha-

masin hallitsemaa Gazaa. Tämä tapahtui Israelin hallituksen aktiivisella myötävaikutuksella. Netanjahun tavoitteena oli näin syventää ristiriitaa Länsirannan ja Gazan välillä ja tätä kautta palestiinalaisten hajaannusta. Qatarilla oli myös keskeinen rooli mm. Afganistanin sodan lopettamisessa. Dohassa käytiin asiaa koskevat neuvottelut Yhdysvaltain ja Talebanien välillä. Myös ulkomaisten joukkojen evakuointi Afganistanista tapahtui pitkälti Dohan kautta.

Israelin isku Dohaan oli qatarilaisille, mutta myös muille Persianlahden maille, järkytys. Kuinka oli mahdollista, että niiden suurvaltasuojelija Yhdysvallat salli läheisimmän liittolaisensa Israelin hyökätä Qatarin, jossa sijaitsee suurin Yhdysvaltain tukikohta Lähi-idässä? Ja vielä hetkellä, jolloin kaupungissa käytiin Qatarin välityksellä neuvotteluja amerikkalaisten suunnitelmasta Gazan sodan lopettamiseksi. Israelin julkisena tavoitteenahan oli surmata Hamasin neuvottelijat. Tilanne muistutti kesäkuisesta Israelin iskusta Iraniin, tuolloinkin juuri päiviä ennen Iranin ja Yhdysvaltain neuvotteluja. Tavoitteet molemmissa iskuissa olivat samanlaiset – estää neuvotteluratkaisun syntyminen.

Qatarin ja sen liittolaisten reaktio oli väkevä. Naapurimaat ilmaisivat maalle vankan tukensa ja Dohassa järjestettiin Arabiliiton ja islamilaisten maiden suuri kokous päämiestasolla. Se antoi tuen aggression kohteeksi joutuneelle Qatarille ja tuomitsi Israelin hyökkäyspolitiikan. Kokouk-

ssa kuultiin harvinaisen voimakasta kieltä, jossa Israelia nimitettiin viholliseksi ja myös kysyttiin noudattaako se periaatteita, joihin se YK:n jäsenenä oli sitoutunut. Ei varnaankaan ollut sätumä, että vain hetki tämän jälkeen Saudi-Arabia ja ydinasevaltio Pakistan julkistivat keskinäisen puolustus sopimuksensa.

Myös Euroopan maat tuomitsivat Israelin hyökkäyksen Qatarin. Gazan kansanmurha, hyökkäykset Libanoniin ja Syyriaan sekä Iraniin oli sivuutettu vähin äänin, olipa Saksan liittokansleri jopa kiittänyt Israelia hyökkäyksestä Iraniin, jossa se ”teki puolestamme likaisen työn”. Mutta nyt kohteena oli Qatar, tärkeä ja rikas LNG-kaasun tuottaja ja Euroopan liittolainen, ja siksi äänensävy aivan toisenlainen.

Washingtonissa tajuttiin, että sen kaksi keskeistä Lähi-idän liittolaista – Israel ja Persianlahden monarkiat – olivat ajautumassa avoimelle törmäyskurssille. Presidentti Trump pakotti Netanjahun soittamaan Qatarin pääministerille ja pyytämään anteeksi. Samalla Trump lupasi Qatarille, ettei vastaava hyökkäys tulisi enää toistumaan – vaikka Netanjahu oli puheissaan uhonnut, että se jahtaisi Hamasin johtoa, olivatpa he missä tahansa.

Syyskuisen YK:n yleiskokouksen ympärillä diplomaattinen toiminta oli kuumeista. Valkoinen talo sekä arabimaailman ja islamilaisten maiden edustajat pyrkivät sovittamaan yhteen Saudi-Arabian ja Ranskan johtaman ryhmittymän ja Yhdysvaltojen näkemyksiä, joissa päästiinkin pääpiirteissään yhteisymmärrykseen.

Sen jälkeen Trumpin edustajat ja Netanjahun esikunta käsittelivät syntyneitä hahmotelmia Gazan sodan lopettamiseksi. Israel sai moniin olennaisiin kohtiin oman pukinsorkkansa, joka heikensi palestiinalaisten osuutta tulevassa kehityksessä ja vähensi Israelin sitoumuksia. Monet arabimaat – mm. Qatar – olivatkin sitä mieltä, ettei suunnitelma enää ollut yhteisesti hyväksyttävissä. Presidentti Trump julkisti sen tästä huolimatta.

Trumpin suunnitelma jätti palestiinalaiset kokonaan ulos heitä itseään koskevan suunnitelman laatimisesta. Tästä julkisena todisteena on se, että Yhdysvallat eväsi Palestiinalaishallinnon presidentiltä Mahmoud Abbasilta luvan tulla puhumaan YK:n yleiskokouksessa. Tämä oli YK:n isäntämaasopimuksen julkea loukkaus.

Gaza-sopimus, joka juhlallisesti allekirjoitettiin Egyptin Sharm-el-Sheikhissä, koskettaa ennen kaikkea Gazaa. Jordanjoen Länsirantaa siinä ei edes mainita. Asiakirjassa ei ole sitoumuksia Israelin lopullisesta vetäytymisestä Gazasta tai Län-

sirannalta, puhumattakaan itsenäisen Palestiinan valtion perustamisesta.

Toistaiseksi sopimuksen suurin merkitys on ollut se, että Hamas on vapauttanut panttivangit ja osa Israelin vankiloissa olleista palestiinalaisista on päässyt vapaaksi. Monet keskeiset palestiinalaisjohtajat, kuten Marwan Barghouti, tosin viyvät edelleen Israelin vankiloissa. Ja mikä tärkeintä, on syntynyt hauras tulitauko, jolloin häntä kärsivät palestiinalaiset voivat saada tarvitsemaansa pikaista apua.

Netanjahun hallituksen äärioikeistolaisimmat ministerit vastustavat sopimusta, joka syntyi Yhdysvaltain painostuksesta. He uhoavat edelleen Länsirannan liittämistä Israeliin, vaikka Trump kertoo antaneensa arabimaille sitoumuksen, ettei näin tapahdu. Muussa tapauksessa ”Israel menettäisi kaiken Yhdysvaltain tuen”.

Valtiovarainministeri Smotrich jatkaa uhoamistaan, ettei Palestiinan valtiota tulla koskaan perustamaan. ”Jos Saudi-Arabia tarjoaa (suhteiden) normalisointia vastineena Palestiinan valtiosta, niin ei kiitos ystävät, jatkakaa kamelinratsastusta aavikolla”. Lausunnon rasistinenkin sävy on ilmeinen.

Kädenvääntö Gazan ja Länsirannan – Palestiinan – tulevaisuudesta siirtyy toivottavasti avoimesta tuhoamisesta rauhanomaisempaan suuntaan. Toistaiseksi puhutaan vasta tulitauosta, ei Palestiinan kysymyksen ratkaisemisesta. Edessä on vaikeita kysymyksiä, sillä Trumpin suunnitelma muistuttaa kovasti palaamista Gazassa ulkomaisen hallinnan kauteen, ja Toni Blairin osuus vie ajatukset brittiläiseen mandaattikauteen. Israelin miehitys niin Gazassa kuin Länsirannalla, mukaan lukien Itä-Jerusalemmissä, jatkuu.

Nyt tarvitaan voimakasta poliittista tukea Palestiinan kansan itsemääräämisoikeudelle, jossa ensimmäinen askel on Palestiinan valtion tunnustaminen. Suomi on tässä jättäytynyt jälkijoukkoon, ehkä nyt kuvitellen, ettei uudessa tilanteessa tähän ole tarvetta. Tämä olisi vakava virhearvio.

On myös ensiarvoisen tärkeää pysäyttää laittomien siirtokuntien perustaminen Länsirannalle ja lopettaa siirtokuntien asukkaiden kasvava väkivalta. Suomen ja EU:n tulee asettaa taloudellisia ja muita sanktioita siirtokuntia kohtaan ja ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimiin, jotta Israel saadaan noudattamaan kansainvälisen oikeuden periaatteita.

Kokemuksesta viisastuneena pitää estää se, ettei Israel erilaisiin tekosyihin vedoten vitkuttele ja estä pysyvän ja oikeudenmukaisen ratkaisun aikaansaamista, kuten tapahtui Oslon sopimusten jälkeen.

30.10.2025

Mikko Lobikoski

Kirjoittaja. VTM, kanslianeuvos Mikko Lobikoski on julkaissut yhdessä dosentti Susanne Dahlgrenin kanssa teoksen Muuttuva Lähi-itä maailmanjärjestyksen murtuessa (Atena/Otava), jossa käsitellään paitsi Palestiinaa, myös laajemmin alueen kehitystä.

Jasmin Paananen

UNRWA:n olemassaolo muistuttaa oikeudesta palata

Kun Israel alkuvuonna 2024 syytti UNRWA:n työntekijöitä osallisuudesta Hamasin terroriisuihin, useat maat – Suomi mukaan lukien – jättivät järjestön rahoituksen. Miljoonat palestiinalaispakolaiset pelkäsivät menettävänsä turvaverkkonsa. Kyse ei ollut vain avustusjärjestön tulevaisuudesta, vaan palestiinalaisten oikeuksien toteutumisesta.

Järjestö, joka syntyi katastrofista

Palestiinalaisten pakolaisuus juontuu vuoteen 1948, jolloin Israelin perustamiseen johtanut sota ajoi sadattuhannet palestiinalaiset kodeistaan. Ajanjaksoon viitataan arabiaksi nimellä *Nakba* – katastrofi. Pakolaisista huolehtimaan Yhdistyneet

kansakunnat (YK) perusti vuonna 1949 yleiskouksen päätöslauselmalla UNRWA:n (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East), palestiinalaispakolaisten avustusjärjestön.

Kun UNRWA aloitti toimintansa, oli sen rekisterissä noin 750 000 palestiinalaispakolaista. Nyt, 75 vuotta myöhemmin, määrä on kasvanut lähes 6 miljoonaan – eikä luku vielä sisällä Gazan kansanmurhan aikana pakolaisuuteen joutuneita. UNRWA toimii Libanonissa, Syyriassa, Jordaniassa sekä miehityksillä palestiinalaisalueilla tarjoten Nakbassa karkotetuille palestiinalaisille ja heidän jälkeläisilleen koulutusta, terveydenhoitoa ja sosiaalipalveluita.

Ramallah-koulu Shatilassa.

JASMIN PAANANEN

Kamal Aranki
Palestiina Balfourin julistuksesta 1917 Gazan kansanmurhaan 2025
Arabikansojen ystävyysseura ry, 2025

Nyt luettavissa:
<https://akys.kapsi.fi/wordpress/wp-content/uploads/2025/09/Palestiina-1917-2025-2.pdf>

Toiminta jatkuvan paineen alla

UNRWA:n toimintakyky perustuu YK:n jäsenvaltioiden vapaaehtoiseen rahoitukseen, mikä tekee siitä haavoittuvaisen poliittisille paineille. Tämä nähtiin tammikuussa 2024, kun Israelin UNRWA:n työntekijöihin kohdistamien terrorismisyytösten myötä useat rahoittajavaltiot keskeyttivät tukensa järjestölle – huolimatta siitä, että syytösten kohteena olleet työntekijät erotettiin tehtävistään ja tutkinta heidän osallisuudestaan aloitettiin heti. Israel on sittemmin myös kieltänyt UNRWA:n toiminnan hallitsemillaan alueilla, mikä tarkoittaa, ettei järjestö kykene auttamaan palestiinalaisia Israelin tuhoamassa Gazassa tai sen laittomasti miehittämällä Länsirannalla ja Itä-Jerusalemossa.

Kriisit ovat vaikuttaneet UNRWA:n toimintakykyyn. Israelin asettamat toimintarajoitukset ovat estäneet elintärkeän humanitaarisen avun pääsyn Gazaan ja muualle Palestiinaan. Rahoituskatkokset ovat supistaneet UNRWA:n tarjoamia palveluita myös muilla toimialueilla: koulutus on vähentynyt, lääkkeiden saatavuus heikentynyt ja työntekijöiden palkanmaksu viivästynyt.

Vaikka osa keskeytetystä rahoituksesta on sittemmin palautettu, UNRWA:n rahoitusvaje jatkuu ja järjestön toiminnan tulevaisuus on vaaka-laudalla. Miljoonat UNRWA:an tukeutuvat palestiinalaispakolaiset pelkäävät, että tulevaisuudessa järjestö lakkaa olemasta kokonaan.

Enemmän kuin avustusjärjestö

UNRWA:n asema on poikkeuksellinen, sillä se on ainoa YK:n järjestö, joka on luotu yksinomaan tiettyä pakolaisryhmää varten. Järjestö perustettiin väliaikaiseksi ja sen on määrä toimia vain siihen saakka, että palestiinalaisten pakolaisuuteen löydetään oikeudenmukainen poliittinen ratkaisu. Koska ratkaisua ei ole saavutettu, on YK:n yleiskokous usunut UNRWA:n toimintamandaatin muutaman vuoden välein viimeisen seitsemän vuosikymmenen ajan.

UNRWA on palestiinalaispakolaisille enemmän kuin humanitaarista apua tarjoava järjestö. Heitä varten perustettuna YK-järjestönä se toimii todisteena niistä epäoikeudenmukaisuuksista, joita palestiinalaiset ovat kokeneet sekä osoitukseksi siitä, että kansainvälinen yhteisö on tunnustanut heidän pakolaisuutensa. Samalla jokainen uusittu mandaatti muistuttaa, että palestiinalaisten pakolaisuus odottaa edelleen ratkaisua.

UNRWA:n tulevaisuuteen liittyvä epävarmuus on siten paljon enemmän kuin vain kysymys rahoituksesta tai toiminta-alueesta. Kyse on palestiinalaispakolaisten säilymisestä maailman tietoisuudessa. Niin kauan kuin UNRWA on olemassa, kansainvälinen yhteisö ei voi täysin kääntää selkäänsä palestiinalaispakolaisille – eikä vastuulle, joka sillä on heidän kohtalostaan.

Jasmin Paananen

*Kirjoittaja (HuK) on Sumud – Suomen Palestiina-
verkoston toiminnanjohtaja ja erikoistunut
palestiinalaisten pakolaisuuteen.*

Kamal Aranki

Palestiinan kristityt – maailman vanhin kristillinen yhteisö Israelin tähtäimessä Gazassa ja Länsirannalla

Palestiinalaiskristityt ovat asuneet Palestiinassa ensimmäisestä helluntaihin liittyvästä tapahtumasta lähtien, 49 päivää Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen, jolloin kertomuksen mukaan Pyhä Henki laskeutui Jeesuksen apostolien, Marian ja muiden Kristuksen seuraajien ylle. Palestiinan kristityt muodostavat näin ollen maailman vanhimman olemassa olevan kristillisen yhteisön. Palestiinassa asuvia kristittyjä arvioidaan olevan noin 180 000. Huomattavasti suurempi määrä asuu diasporassa.

Perinteisesti suurin kirkkokunta on ollut kreikkalaisortodoksinen. Alueella on myös katolilaisia, protestantteja sekä orientaaliortodokseja. He jakavat palestiinalais- ja arabi-identiteetin muslimien kanssa.

Sotarikollinen Benjamin Netanjahu levitti syyskuussa 2025 lähes tyhjälle YK:n yleiskokoukselle valheita Palestiinan kristityistä, syyttäen muslimiyhteisöä heidän ahdingostaan. Palestiinan presidentinhallinnon korkein kirkollisasioiden komitea (The Supreme Presidential Committee for Churches Affairs) paljasti nämä valheet ja totesi seuraavat faktat Palestiinan kristityistä.

Ennen vuoden 1948 Nakbaa palestiinalaiskristityt muodostivat 12,5% historiallisen Palestiinan väestöstä. Nykyään heitä on historiallisessa Palestiinassa vain 1,2% väestöstä ja ainoastaan 1% vuonna 1967 miehityillä palestiinalaisalueilla. Vähentymisen syynä on Israelin etnisen puhdistuksen ja maan takavarikoinnin politiikka.

Nakban aikana karkotettiin 90 000 palestiinalaiskristittyä ja lähes 30 kirkkoa pakotettiin sulkemaan. Haganahin vuonna 1948 tekemässä terrori-iskussa Jerusalemin Semiramis-hotelliin surmattiin 25 palestiinalaiskristittyä. Samana vuonna israelilaiset joukot teloittivat 12 kristit-

Nykyään kristittyjä on historiallisessa Palestiinassa vain 1,2% väestöstä.

tyä Eilabunin kylässä lähellä Nasaretia. Vuoteen 1953 mennessä Israel hajotti maan tasalle kaikki asuinrakennukset kristittyjen palestiinalaiskylissä Iqritissä ja Kafr Bir'amissa, minkä seurauksena asukkaat joutuivat pakenemaan joko sisäisesti tai Libanoniin.

Sen jälkeen kristittyjen vaino on jatkunut, voimistuen uudelleen Gazan sodan aikana.

Lokakuussa 2023 Israelin ilmavoimat pommitti 1050-60-luvuilla rakennettua Pyhän Porfyrioksen kreikkalais-ortodoksisia kirkkoa ja Pyhän Perheen katolista kirkkoa, surmaten siviilejä, jotka olivat hakeutuneet suojaan niiden sisälle. Myös baptistisairaala sekä arabien ortodoksinen kulttuuri- ja sosiaalikeskus joutuivat hyökkäysten kohteiksi. Kristittyjen kodit tuhoutuivat, mikä pakotti perheet etsimään turvaa kirkkoista – jotka nekin joutuivat hyökkäysten kohteiksi.

Lokakuusta 2023 lähtien 44 palestiinalaista kristittyä on saanut surmansa joko suoraan Israelin pommituksissa tai epäsuorasti lääkkeiden ja ruoan puutteen sekä Gazan humanitaarisen järjestelmän romahtamisen vuoksi.

Tämän vuoden syys-lokakuussa Länsirannalla sijaitsevaa kristittyä Taybehin kylää (kirjoittajan kotikylä) ovat väkivaltaiset siirtokuntalaisten hyökkäykset toistuvasti terrorisoineet. Israelin viranomaiset ovat jäädyttäneet Jerusalemin ortodoksisen patriarkaatin pankkitilit, määränneet rangaistusveroja kirkon omaisuudelle ja jopa antaneet ulosmittausmääräyksiä takavarikoidakseen Jerusalemin armenialaiselle kirkolle kuuluvaa omaisuutta.

Palestiinalaiset kristityt kokevat lähes päivittäistä häirintää: pappeja syljetään, pahoinpidellään ja pelotellaan; kirkkoja ja hautausmaita vandalisoidaan ja kristillisiä symboleja häpäistään. Liikkumista rajoittavat tiukasti Israelin apartheid-muuri ja sotilaallinen lupajärjestelmä. Myös pääsy pyhiin paikkoihin – erityisesti pääsiäisen aikaan Jerusalemissa – estetään.

Betlehem, Kristuksen syntymäpaikka, on nykyään kuristettu laittomien siirtokuntien, sotilaallisten tarkastuspisteiden ja apartheid-muurin ympäröimäksi. Kristittyjen perheiden maita takavarikoidaan siirtokuntien laajentamista varten. Betlehemin pinta-ala, joka oli aiemmin 37 neliökilometriä, on kutistunut vain 7,3 neliökilometriin. Yli 150 tarkastuspisteen, portin ja esteen ympäröimänä se on nyt piiritystilassa oleva kaupunki.

19.10.2025

Kamal Aranki

Jokainen voi auttaa – ryhdy kummiksi

Psykologit Nina Lyytinen ja Kirsti Palonen kertovat omasta tiestään perhekummiksi

Nour muutti perheensä elämää kymmenen vuotta sitten.

Istuimme Beit Atfal Assumoud –järjestön (BAS) Shatilan keskuksessa johtaja Jamile Shehaden työhuoneessa, kun sinne tuli pieni tyttö, Nour. Hänellä oli asiaa, hän halusi päiväkotiin.

Olimme lähdössä ulkoilmatilaisuuteen toisaalle leiriin. Nour lyöttäytyi seuraamme. Hän kulki tiiviisti vierellämme tai takanamme kapeilla kuraisilla kujilla jalassaan liian suuret varvassandaalit. Tilaisuudessa näimme Nourin äidin, joka ei lainkaan kiinnittänyt huomiota tyttärensä ja käyttäytyi selvästi poikkeavalla tavalla.

Nina halusi mahdollistaa Nourin pääsyn päiväkotiin ja ehdotti ryhtyvän päiväkotikummiiksi. Jamile oli luvannut, että päiväkotipaikka tytölle olisi mahdollinen.

Näin Nourin perhe tuli BASin sosiaalityön asiakkaaksi. Shatilan keskuksen työntekijät selvittivät perheen tilannetta. Se osoittautui järkyttäväksi. Perheessä oli yhdeksän lasta. Äiti oli psykisesti sairas eikä pystynyt huolehtimaan perheestä. Myöskään isän resurssit eivät siihen riittäneet. Hän teki puusepän töitä huonolla palkalla, joka ei riittänyt kattamaan perheen tarpeita. Isällä ei myöskään ollut perustaitoja kodista ja ravinnosta huolehtimiseen. Koti oli erittäin huonokuntoinen ja sieltä puuttui kaikkea, esimerkiksi välttämättömiä keittiötarvikkeita ja petivaatteita. Lapset olivat vailla huolenpitoa ja kuljeksivat pitkin Shatilan kujia.

BASista todettiin, että perheessä tarvitaan paljon enemmän tukea kuin yhden lapsen mahdollisuus päästä päiväkotiin, ja kysyttiin, voisivatko perheen kaikki lapset saada suomalaiset kummit. Sirkku Kivistön kyselyyn ilmoittautui nopeasti tarpeeksi halukkaita. Heistä muodostettiin perhekummiryhmä.

Ryhmä on saanut vuosien varrella BASin raportit perheen tilanteesta. Hankematkojen yhteydessä on tavattu vanhempia ja lapsia. Viime vuosina myös perheen toiseksi vanhin tytär on kirjoittanut meille kuulumisia.

Perhe on BASin huolehtimista perheistä ongelmallisimpia ja sen elinolot ovat leirin yleisestikin kurjista oloista vaikeimmasta päästä. BASin sosiaalityöntekijät ovat kymmenen vuoden aikana auttaneet perhettä läpi monenlaisten vaiheiden. Äiti on ollut omilla teillään ja hänen saamansa hoito on ollut vaihtelevaa. Hän jätti perheen pienimmän heitteille ja tämä on asunut lastenkodissa useita vuosia. Isää opetettiin kädestä pitäen

Nour astelee Shatilan kujilla vuonna 2015.

huolehtimaan perheestä, mutta hänen resurssinsa eivät siihen riittäneet. Perheen lapsiluku on kasvanut kymmeneen.

Isoäiti on ollut perheen keskeinen tukihenkilö. Muutkin sukulaiset ovat antaneet tukea. Isoäiti asuu Pohjois-Libanonissa Nahr el-Baredin pakolaisleirissä erittäin vaatimattomissa oloissa.

Lapset ovat asuneet vaihtelevissa kokoonpanoissa Shatilassa lapsuudenkodissaan ja Nahr el-Baredissa isoäidin luona. Molemmista leireissä BASin keskus on tehnyt kokonaisvaltaista perhekeskeistä sosiaalityötä. Tällä hetkellä kaikki lapset asuvat Nahr el-Baredissa lukuun ottamatta sijoitettua sarta, joka on yhteydessä sisaruksiinsa ja toivoo voivansa muuttaa perheenjäsentensä luo.

YK-järjestö UNRWA (United Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East), meidän kummiryhmämme sekä yksittäiset hyväntekeväisyyttä harjoittavat henkilöt ovat tuoneet perhettä taloudellisesti. BASin organisoima apu on ollut monenlaista: ohjausta ja neuvontaa, päiväkotitoimintaa, koulunkäynnin ja oppimisen tukemista, kodinkoneiden ja keittiötarvikkeiden sekä vaatteiden ja peitteiden hankintaa, lääketieteellisen avun piiriin ohjaamista ja sen kustantamista, lääkkeiden hankkimista, perhesuunnittelua, lasten hygieniasta huolehtimista, psykologista hoitoa, ammatillista koulutusta, kulttuuri- ja

NINA LYYTINEN

Nour vuonna 2025.

harrastustoimintaa jne. Lasten toiveet ovat olleet pieniä, esimerkiksi että kodin seinät maalattaisiin, jotta vaatimaton betoniseinäinen koti tulisi viihtyisämmäksi ja värikkäämmäksi.

Isoäiti on ansainnut vaatimattomasti maataloustöitä tekemällä ja samoin jotkut lapsistakin varttuessaan. Tällä hetkellä kolme lapsista on täysi-ikäisiä. Isommat pojat ovat saaneet ammatillista koulutusta BASissa parturin ammattiin ja metallitöihin. Yksi pojista on yrittänyt vihaneskauppaa. Mutta töitä on ollut huonosti saatavilla tai palkkaus on ollut huono. Korona-aika heikensi entisestään työtilannetta. Vanhin tytär on työskennellyt huonekaluvarastolla. Perheessä varttuneemmat lapset huolehtivat pitkälti nuoremistaan ja auttavat isoäitiä kotitöissä. Perheen elämä on edelleen vaikeaa ja he tarvitsevat monenlaista tukea.

Olemme saaneet oppia, miten tärkeää on perustaa avustustyö paikalliseen kokonaisvaltaiseen tilannearvioon ja kiinteään seurantaan. Perheen auttaminen on vaatinut työntekijöiltä kykyä hahmottaa monimutkaisia, vaihtuvia tilanteita ja jaksaa etsiä aina uusia ratkaisuja niukoista mahdollisuuksista huolimatta. Heidän työssään on korostunut pitkäjänteisyyden ja jatkuvuuden tärkeys. Olemme saaneet seurata BASin työntekijöiden taitoa ja kykyä vuorovaikutukseen, jossa mahdollistuu aito kohtaaminen. Lapsen ja nuoren tarpeita ja näkemyksiä kuunnellaan, jolloin hän voi säilyttää itsearvostuksensa.

BASin sosiaalityöntekijöille ja perheelle on ollut tärkeää, että perhekummiryhmän tuki on jatkunut vuodesta toiseen. Se on heille merkki arvostuksesta ja välittämisestä.

Nina Lyytinen ja Kirsti Palonen

Rouva Husnia Jumaa tyttäriensä ja pojanpojan keskellä, Aulikki Ansamaa vasemmalla, sosiaalityöntekijä Aziza Shehadeh edessä (2022)

Aulikki Ansamaa käytännön kummityöstä

– Aloitin rouva Husnia Jumaa kummina vuonna 2015. Sitä ennen olin nähnyt kuinka vaikeissa oloissa vanhuksat elävät Libanonin palestiinalaisleireillä. Husnia on syntynyt vuonna 1934 ja joutunut pakenemaan 1948 Nakban aikana kotikylästänsä Palestiinasta. Aviomies on kuollut.

Husnia asuu yhdessä tyttärensä kanssa Baalbekissä, Wavelin pakolaisleirillä. Asunto on huonokuntoisessa, entisessä ranskalaisten kasarmissa, huoneessa, johon ei luonnonvaloa tule lainkaan.

– Olen käynyt kahdesti Husniaa tapaamassa. Vastaanotto on aina ystävällinen. Kahvit juodaan lahjaksi saaduista talon arvokkaimmista kultakoristeisista kupeista, koska olen heidän mielestään arvovieras.

Vähitellen väki aina lisääntyy, paikalla on kolme tytärtä, veljenpoika ja vielä koulusta palaava lapsenlapsi. Yksinäinen Husnia ei ole, sukulaiset pitävät hyvää huolta. Keskusteluni heidän kanssaan onnistuu sosiaalityöntekijän avustuksella.

– Edelleen Husnialla on vahva kaipuu synnyinmaahan. Puhuimme, kuinka epäoikeudenmukaista on, että minä voin matkustaa Palestiinaan, mutta hän ei.

– Leirin sosiaalityöntekijän kautta saan tietoa Husnian voinnista kirjeiden välityksellä. Olen tyytyväinen hyvin toimivaan kummitoimintaan.

Aulikki Ansamaa

Vanhusten turvaksi pakolaisleireissä

- Arabikansojen ystävyysseura aloitti 2014 vanhuskummitoiminnan Libanonin pakolaisleireissä heikoissa oloissa elävien vanhusten tueksi. Beit Atfal Assumoud (BAS) on AKYSin yhteistyöjärjestö, jonka sosiaalityöntekijät kutsuvat tarvittaessa kummeja avuksi. Nyt AKYSin kautta 30 vanhuksella on tukeaan kummi tai kummiryhmä Suomesta. BASin tavoitteet vanhustoiminnalle: 1) arvokas vanhuus 2) tarvittavat palvelut 3) yhteyksien säilyminen yhteisöön. Tänä vuonna Suomessa vietettiin lokakuusta vanhustenviikkoa teemalla Onni kasvaa yhteisössä. Sama on toive Libanonissakin.

Sosiaalityöntekijöiden huomioita vanhusten tilanteesta syksystä 2024 kesään 2025

- Syksyllä 2024 Israelin hyökkäys Libanoniin ajoi monia vanhuksia pakosalalle. Usein he saivat hätämajoituksen turvallisemmassa paikassa asuivilta sukulaisilta, jotkut myös ystäviltä. Kaikki eivät voineet olla ”hätävieraina” kahta kuukautta tulitaukoon asti, kun rahat loppuivat. Tukala oli tilanne sillä vanhuksel-

la, jonka ympäriltä kaikki olivat paenneet, mutta hän ei pystynyt lähtemään. Gazassa asuvista sukulaisista on huolta. Vanhuksat halusivat päästä käymään kotikonnuillaan Palestiinassa. Heillä olisi paluuoikeus YK 194/1948 päätöslauselman mukaan.

- Naapureiden, sukulaisten ja Beit Atfal Assumoudin sosiaalityön apu ja moninainen huolenpito tuovat iloa ja turvaa vanhusten elämään, joka muuten on huolien täyttämää. Naapuriapu on runsasta varsinkin, jos sukulaiset ovat kauempana tai välit heihin ovat etäiset. Jotkut naapurit huolehtivat vanhukseen hygieniasta ja lääkkeiden otosta. Vanhuksella ja perheenjäsenillä on sairauksia, joiden lääkitykseen ja hoitoon ei ole rahaa, mutta kummimaksu (30 €/kk) auttaa osittain. On suuri onnettomuus, jos joku työssäkäyvä perheenjäsen sairastuu eikä työkyvyttömyydenä enää ansaitse mitään.

- Sosiaalityöntekijöiden raporttien mukaan Beit Atfal Assumoud jakaa monille vanhuksille ruoka- ja tarvikeapua, vaippoja ja ter-

veystuotteita. Erityisen kylmällä alueella Baalbekissä kummimaksuilla vanhus hankkii lämmitysöljyä. Sosiaalityöntekijöiden säännölliset kotikäynnit ovat kohokohtia vanhusten arjessa. Liikuntakyvyn salliessa vanhuksat käyvät myös Beit Atfal Assumoudin toimintakeskuksissa tapaamassa toisia ja osallistumassa siellä järjestettyihin tapahtumiin.

YK:n palestiinalaisten avustusjärjestön UNRWAn tehtävä on järjestää palestiinalaispakolaisille peruspalvelut ja asumisolot. UNRWA on kuitenkin alirahoitettu. Köyhistä köyhimmille UNRWA antaa joka 3. kuukausi rahallista apua Aman-ohjelman mukaisesti. UNRWAn rahoituksen leikkaututtua Aman-avustus on pienentynyt 50 dollarista 30 dollariin. Näiden tietojen valossa vanhusten suomalaiset kummit ovat merkittäviä lohdun ja toivon ylläpitäjiä.

Sirkku Kivistö

AKYS vanhuskummilahoitukset FI20 8146 9710 0461 36, viitenumero 201 I. Keräyslupa poliisilta RA/2020/1032

Vantaan Rekolassa puhutaan arabiaa Kufir Yasiifin murteella

Kufir Yasiif on kymmentuhannen asukkaan palestiinalaiskylä lähellä Akkon kaupunkia Galileassa, pohjoisessa Palestiinassa. Dosentti Haseeb Shehadeh syntyi siellä 1944 ja eli kotiseudullaan 19-vuotiaaksi. Hän on pitänyt yhteyttä kotikylän kulttuuriin diaspora-aikanakin yli kolmen vuosikymmenen ajan. Yhteydenpito on edelleen kehittänyt ja rikastuttanut hänen murreosaamistaan. Kufir Yasiifin murretta puhuvat kristityt, muslimit ja druusit.

Elämäntyöstään Shehadeh on julkaissut vuonna 2024 lähes 500-sivuisen kirjan *The Dialect of Kufir Yasiif*, joka on omistettu diasporassa asuville palestiinalaisille. Tällaista puhekielen säilyttämishanketta voi pitää oman äidinkielen ja siihen perustuvan kulttuurisen identiteetin syväluotuksena. Kielitieteilijänä hän on koonnut kirjallista aineistoa ja suullista kulttuuriperinnettä Kufir Yasiifin alkuperäisten asukkaiden murremuodossa. Kirja ilmaisee rakkautta oman kylän murretta, kaikkein herkimmin puhuttevaa kieltä kohtaan. Shehadeh on koonnut myös ajantasaisen luettelon palestiinalaismurteista. Lähdeluetteloa on kirjassa lähes 30 sivua.

Kirja on tarkoitettu opettajille, opiskelijoille ja kaikille puhutusta kielestä, murretutkimuksesta ja arabian kielestä kiinnostuneille. Siinä on neljä osaa: arabian ääntämisen ohjausta käsittelevä osa, tuhansittain verbejä ja adjektiiveja sisältävä osa sekä lukemisto-osa. Lukemisto sisältää 58 kieliopillisesti asteittain vaikeutuvaa proosatekstiä, jotka on kirjoitettu ääntämyksen mukaisesti. Teksteissä on myös näytelmä, Shehadehin isän muistelmat sekä 156 sananlaskua ja sanontaa. Osion tarinat kuvaavat elämää kylässä. Neljänteen osaan kuuluu yli 50 kansanrunoa, jotka kertovat ilon ja surun hetkistä sekä viiden Kufir Yasiifin asukkaan murteellaan kirjoittamia runoja.

Kirjan kolme ensimmäistä osaa on kirjoitettu ääntämyksen mukaisesti latinalaisin kirjaimin ja tekstien yhteydessä on selityksiä ja harjoituksia. Neljäs osa on kirjoitettu arabian kielellä.

Haseeb Shehadehilla on dosenttuuri Helsingin yliopiston humanistisessa tiedekunnassa. Kielitieteilijänä hän pitää murretutkimusta tärkeänä, koska se säilyttää kielen historiaa. Shehadeh kertoo, ettei hänen isoisänsä ja isänsä kielisiin sisältyneet hepreankielisiä sanoja. Nykyään hepreankielisiä lainasanoja käytetään paljon etenkin puhekielessä. Muutosten myötä arabian kirjakieli ja puhutut murteet ovat lähentymässä toisiaan.

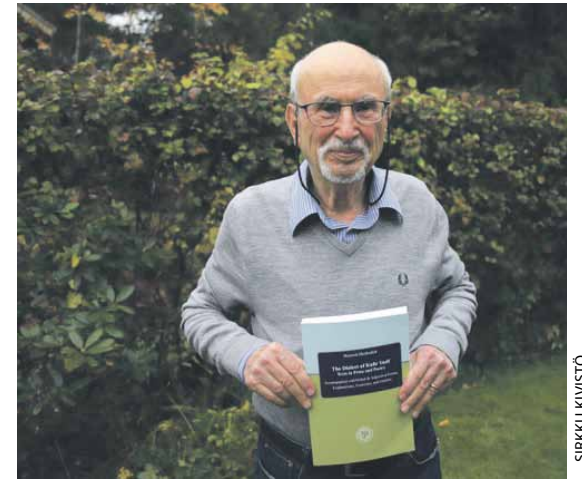
Sekä arabian kirjakielen että puhekielen osaaminen avaa laajemman ikkunan arabialaiseen

kulttuuriin ja identiteettiin, sillä molemmilla on oma tehtävänsä. Paha isku arabian kielelle Israelissa on kansalaisuuslaki (2018), joka kaventaa kielellistä tasa-arvoa. Arabian kielellä ei Israelissa ole enää virallisen kielen asemaa.

Shehadehin kirjaa voidaan pitää urauurtavana ja ainutlaatuisena, sillä samankaltaista teosta ei ole aiemmin kirjoitettu. Hänen työnsä merkitsee kulttuurisen elintilan vaalimista kielen ja murteen avulla.

Sirku Kivistö

Shehadeh, H. (2024). *The Dialect of Kufir Yasiif* Texts in Prose and Poetry Accompanied with Verbal & Adjectival Forms, Explanations, Exercises, and Articles: Original languages are English and Arabic. The Arab Academic Institute for Education.

Haseeb Shehadeh.

SIRKKU KIVISTÖ

Yhdysvaltain Israel-lobby junailee maan tuen Israelille.

Taina Dahlgren

AKYS-tiedote suosittelee: Lähi-itää käsitteleviä uutuuskirjoja

Lähi-itä järjestyksen kourissa

Antropologi Susanne Dahlgren ja valtiotieteilijä Mikko Lohikoski ovat pitkään perehtyneet Lähi-itään. Nyt he ovat koonneet voimansa yhteiseen teokseen *Muuttuva Lähi-itä* maailmanjärjestyksen murtuessa. Kirjan tarkoituksena on ymmärtää Lähi-idän moniulotteista mosaiikkia. Teos onkin perusteellinen esitys monimutkaisena pidetystä Lähi-idän tilanteesta siihen johtaneine kehityksineen. Tässä teos onnistuu hyvin ja antaa kattavan kuvan alueesta.

Teoksen avaa Lohikosken kirjoittama luku *Taistelu Palestiinasta*, joka valaisee Palestiinan kysymyksen poliittista merkitystä ja taustaa palestiinalaisten näkökulmasta. Jasser Arafatin monesti tavannut Lohikoski muistuttaa Palestiinan vapautusjärjestön PLO:n merkityksestä Palestiinan kansan taistelussa itsemääräämisoikeuden saavuttamiseksi.

Susanne Dahlgren puolestaan keskittyy artikkeleissaan analysoimaan Lähi-idän historiallista kehitystä ja koko aluetta muokannutta kansalaisyhteiskuntaa. Kirjan loppusanoissa Dahlgren muistuttaa osuvasti, että Suomessa Lähi-itää seurataan pitkälti amerikkalaisten silmälasien kautta. *Muuttuva Lähi-itä* -teos todistaa vakuuttavasti kuinka tämä lähtökohta sulkee koko moniulot-

teisen mosaiikin silmiemme ulkopuolelle ja siten rajoittaa maailmankuvaamme.

Susanne Dahlgren & Mikko Lohikoski
Muuttuva Lähi-itä
Maailmanjärjestyksen murtuessa
Atena 2025

Susanne Dahlgren ja Mikko Lohikoski Kirjamessuilla kirjoineen.

LAURA AHO/FIME

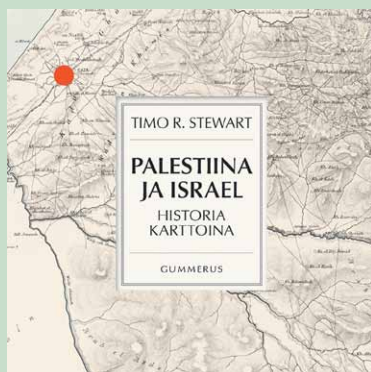
Timo R. Stewart perehtyy vanhoihin karttoihin

Historiantutkija Timo R. Stewart tutkii uusimmassa kirjassaan sitä miten historiallisen Palestiinan alue on eri aikoina ja eri kartoissa nähty ja mitä näiden näkökulmien taustalta löytyy. Kirjan aineiston muodostaa kolmisenkymmentä karttaa vuodesta 1581 nykypäivään ja niiden analysointi.

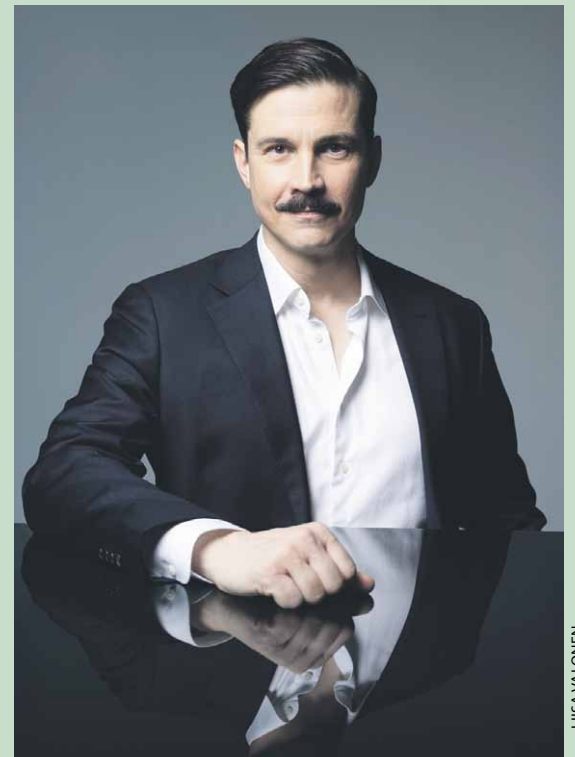
Teoksen merkittävää antia on muun muassa termien Israel ja Palestiina historian seikka-peräinen läpikäynti. Siinä on varmasti monelle nykyaikaperspektiivin sokaisemalle paljon uutta. Sama koskee eri uskontokuntien asemaa esimerkiksi Jerusalemissa ja kristittyjen antisemitismiä. Myös Britannian mandaattiaika ja Jordanian erottaminen historiallisesta Palestiinasta tulevat käsitellyiksi, samoin kuin Nakban merkitys palestiinalaisen yhteiskunnan tuhoajana. Stewart avaa historiallisten karttojen avulla valaisevasti

Lähi-idän keskeisen kysymyksen taustaa ja ongelmatiikkaa.

Timo R. Stewart
Palestiina ja Israel
Historia karttoina
Gummerus 2025

Timo R. Stewart. Hänen kirjansa kansi: Tuija Tarkiainen.

LIISA VALONEN

Arabikansojen ystävyyssseura ry (AKYS)

AKYS on perustettu vuonna 1975 edistämään Suomen ja arabikansojen ystävällisiä suhteita ja keskinäistä tuntemusta.

AKYS osallistuu kansalaisjärjestöjen kampanjointiin Gazan sotaa ja Israelin miehitystä vastaan sekä toimii palestiinalaisten oikeuksien toteuttamiseksi.

AKYS vaikuttaa poliittisiin päätäjiin Suomessa ja EU:ssa Lähi-idän oikeudenmukaisen rauhan puolesta.

AKYS raportoi palestiinalaisten oikeuksien ja elinmahdollisuuksien loukkauksista.

AKYS toimittaa humanitaarista apua palestiinalaisille

AKYS kerää varoja Palestinian Medical Relief Society -järjestön lääkinälliseen hätäapuun Gazassa (keräyslupa RA/2020/1032). Varat toimitetaan suoraan perille ilman keräyskuluja.

AKYS toimii palestiinalaisten pakolaisleireillä Libanonissa yhdessä Beit Atfal Assumoud -järjestön kanssa:

- Vanhuskummitoiminnan kautta pääsee vähävaraisen apua tarvitsevan vanhuksen kummiksi
- Kummilapsitoiminta välittää kummeja vähävaraisten perheiden lapsille
- Päiväkotikummitoiminnan kautta tuetaan kahta lasten päiväkotia

Tarkemmin humanitaarisista keräyksistä ja kummitoiminnasta: www.akys.fi

Tervetuloa mukaan toimintaan!

Yhteys: posti@akys.fi tai nettisivujen www.akys.fi Tule jäseneksi -linkin kautta

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/386186418097>

Instagram: [akys_yhdistys](https://www.instagram.com/akys_yhdistys)

Postimerkkejä Gazan tueksi

AKYS on teettänyt postimerkkejä Gazan tueksi. Merkit ovat kotimaan ikimerkkejä. Merkkien ajatus on sama kuin muissakin hyväntekeväisyysmerkeissä. Postimaksun lisäksi niissä on lisämaksu 1€ Gazan hätäapuun Palestinian Medical Relief Societyn terveydenhuoltotyön tukemiseen.

Kymmenen merkin arkki maksaa 49€ + 5€ toimitusmaksu. Kahden tai useamman arkin tilauksesta ei peritä toimitusmaksua. Toimitusaika noin 10 vuorokautta.

Tilaukset AKYSin mobilepay-numerolla #16085 AKYS huivit ja muut ostokset. viestiin postimerkin numero ja toimitusosoite.

Jos sinulla ei ole mobilepayta, niin voit tilata merkit

Tilaukset AKYSin pankkitilin ja sähköpostin kautta

1. Maksa tilaus pankkitilille FI97 8000 1201 6693 56, viestiin "postimerkkejä" ja tilaajan nimi.

2. Lähetä tilaus AKYSin sähköpostiin posti@akys.fi, postimerkin numero, arkkien lukumäärä, tilaajan nimi ja toimitusosoite.

Tiedustelut posti@akys.fi

